
Fauna ornitològica set anys després

Antoni Comellas i Garcia

Grup Ornitològic de Terrassa

Vegetació actual

Quan han transcorregut set anys des de l'incendi que afectà una part de la Serra de l'Obac, el primer que constatem és l'estat de la vegetació, que avui és una brolla alta, de la qual comencen a destacar els rebrots d'alzines i roures.

Cal distingir la vegetació del vessant de la Serra Llarga, i les carenes paral·leles, que dona a la conca de la Riera de Gaià, de la vegetació del vessant que del Torrent de la Riba, el Puig Codina i fins a la Torre Salvans dona a la conca de la Riera de les Arenes. En el primer, que originalment era un bosc mixt de *Quercus ilex* i *Pinus halepensis*, trobem una brolla on són dominants *Rosmarinus officinalis*, *Cistus albidus* i *Ulex parviflorus*, acompanyats de *Dorycnium pentaphyllum*, *Pistacia lentiscus*, *Colutea arborescens*, *Genista scorpius*, *Bupleurum fluticosum* i *Daphne gnidium*. També *Clematis flammula*, *Smilax aspera*, *Lonicera implexa*, *Rubia peregrina*. Més puntuals, *Phagnalon rupestre*, *Globularia alypum*, *Quercus coccifera*, *Onobrychis saxatilis*, *Anthyllis tetraphylla*, *Orobancha nana*, *Bupleurum rigidum*. Arbres dispersos, com ara *Arbutus unedo*, *Sorbus domestica*, *Acer monspessulanus* i *Phyllirea media*. *Quercus ilex* n'és l'arbre dominant.

En el vessant del Torrent de l'Escaiola, que originalment tenia un estrat arbori de *Pinus sylvestris* i *Pinus salzmanii*, amb un sòl més argilós, trobem una brolla dominada per *Erica arborea*, *Cistus monspeliensis* i *Ulex parviflorus*, i alguns peus de *Calicotome spinosa*. Plantes com *Prunella hastifolia*, *Veronica officinalis*, *Digitalis lutea*, *Solidago virgaurea* i *Arctium minus* ens mostren un ambient diferent. Varis arbres com *Sorbus torminalis*, *Castanea sativa*. Arbust com *Corylus avellana*. Com a arbres dominants a *Quercus ilex* bastant esparsa i *Quercus cerrioides* a clapes. Arboços, alzines, fals aladem i castanyer ja donen fruits. De pi blanc, només n'hem constatat dos o tres pimpolls. La repoblació de pi que s'efectuà al vessant del Torrent de l'Escaiola no reeixí.

Mètode

Visites regulars durant tot un any, el 1993 principalment, una seixantena de vegades, seguint i repetint diversos itineraris.

Introducció

L'incendi que es produí el dia 18 d'agost de 1986, i que en alguns focus continuà fins a l'endemà, en una època reproductora ja acabada, i principalment de dia, deuria fer desplaçar els ocells i altres animals ràpids fora de l'abast de les flames. Cal pensar que serps, sargantanes i conills, dins els seus profunds caus, podrien sobreviure també, no, però, una gran quantitat d'insectes, altres invertebrats, la fauna superficial del sòl, els amfibis, que van ser arrasats pel foc, com es podia comprovar fins i tot sota les pedres, o les pells resseques de *Bufo bufo*. En visites ocasionals, als dos primers anys després de l'incendi, comprovarem la presència estival de mascle i femella de còlit ros —*Oenanthe hispanica*— i la visita freqüent de rapinyaires: xoriguer —*Falco tinnunculus*—, aligot *Buteo buteo* i falcó *Falco pe-*

Era el 18 d'agost de 1986 quan es va cremar una zona de la Serra de l'Obac, delimitada a grans trets per la Serra Llarga, Les Fogaroses, el Torrent de la Riba i la Casa Salvans.

Ocupada ara per una brolla, de la qual comencen a sobresortir alzines i roures, ha sigut reocupada pels ocells típics de brolles i sotabosc, alguns ocells de llocs oberts, i hi falten —només apareixen ocasionalment— els ocells estrictament arborícoles.

regrinus, visites que en anar-se cobrint el sòl de vegetació van anar minvant.

Fauna ornitològica

A partir del que detallem en el quadre fenològic, constatem espècies sedentàries, que, com la merla i el tallarol capnegre, ja estan presents en el sotabosc de la rodalia. La tallareta cuallarga és nova ocupant de la brolla. El cargolet al fons dels torrents, el cotoliu, és segurament nou a l'indret

—és típic de zones obertes a La Mola i La Mata—. El garrafó és l'ocell arborícola menys exigent. En canvi, ocells boscans com els tudons, el gaig i el picot verd només penetren a la zona cremada molt escadusserament. El rossinyol és l'ocell més abundant a l'època estival, seguit del bitxac, el tallarol de garriga i la bosqueta, algun sit negre, i de cucut només una parella penetrà a la zona cremada. Ocells hivernants abundants són el pit roig i el pardal de bardissa. El mosqueter petit, el tallarol de casquet i el tord també hi són presents. El botxí, ocell molt descon-

QUADRE FENOLÒGIC		G	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Turdus merula	S	●		●	●	●	●	●	●	●	●		●
Sylvia melanocephala	S	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	•	●
Sylvia undata	S	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	•	●
Troglodytes troglodytes	S	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•
Lullula arborea	S		•		•	•	•	•		•	•		•
Serinus serinus	S			•	•	•	•	•					
Luscinia megarhynchos	E				•	●	●	●	•				
Saxicola torquata	E-O			•	•	•	•	•	•	•	•		•
Sylvia cantillans	E				●	●	●	●	•	•			
Hippolais polyglotta	E					•	•	•					
Cuculus canorus	E					•	•	•					
Emberiza cia	E					•	•	•					
Erithacus rubecula	H	●	●		•						●	●	●
Prunella modularis	H	•	•	•							•	•	•
Sylvia atricapilla	H	•	•										•
Turdus philomelos	H	•		•								•	•
Phylloscopus collybita	H		•								•	•	•
Lanius excubitor	H	•									•		
Phylloscopus trochillus	M				•								
Merops apiaster	M					●			●	●			
Falco peregrinus	M									•			
Circaetus gallicus	M-O			•			•	•		•	•		
Oenanthe hispanica	M									•			
Phoenicurus ochruros	M										●		
Regulus ignicapillus	M									●	●		
Accipiter gentilis	M		•										
Accipiter nisus	O										•		
Parus major	O	•	•	•	•	•					•	•	
Parus caeruleus	O		•	•		•					•	•	
Parus cristatus	O		•	•		•							
Parus ater	O												•
Aeghitalos caudatus	O	•		•	•	•				•	•		
Buteo buteo	O		•	•		•	•	•		•			
Alectoris rufa	O									•			
Sylvia borin	O						•						
Garrulus glandarius	O										•		
Fringilla coelebs	O												•
Columba palumbus	V-O		●		●		●	●		●	•	•	●
Picus viridis	V										•		
Corvus corvus	V			•	•	•	•	•	•		•		•
Loxia curvirostra	V-O					●	●			●	●		
Hirundo rustica	V			●	●				●	●	●		
Delichon urbica	V							•	●	●	●		
Apus apus	V					●		●	•				
Apus melba	V								•				
Ptyonoprogne rupestris	V										•		

- S: Sedentari

E: Estival

H: Hivernant

M: Migrador

O: Ocasional

V: En Vol
- més abundant

● menys abundant

• poc abundant

fiat, ha aparegut principalment a l'hivern. Respecte als ocells de pas, n'esperàvem més espècies. Només hi hem trobat el mosquiter de passa, la cotxa fumada, un còlit ros femella el setembre, els abellerols sempre en grups enjogassats. L'àliga marcenca al pas de març i de tardor, tot i veure-la també el juny, envolant-se amb una serp a les urpes –algun exemplar que deu criar en algun lloc proper–. Altres ocells en visita ocasional com l'aligot, que ja es veia a la zona abans de l'incendi, l'astor i l'esparguer. Tres perdius a l'inici de tardor, escapades d'algun vedat de caça, de segur –d'autòctones no es queden–. En vol, sovint el corb i a l'estudi orenetes comunes, cuablanca, falciots i roquerols.

Els ocells que falten són els més estrictament arborícoles, que es poden veure al bosc a la rodalia més cremada. Alguns d'ells, sobretot en època de pas, comencen a veure's pels arbres rebrotats: la mallarenga carbonera, la mallarenga cuallarga i l'emplomallada. La mallarenga blava l'hem detectat en un intent de cria que no reeixí. Els bruels també es deixen veure. Altres ocells arborícoles no surten del bosc, sobretot el de pi roig: els trencapinyes, pinsà, verdum, raspinell, el tallarol gros, la mallarenga petita i el mosquiter pàl·lid. També al juliol vàrem detectar, al sector de pi roig, dos exemplars de picot garser gros –*Dendrocopus major*–, joves, segurament en moviments de dispersió juvenil.

Altra fauna

Dels senglars se'n veuen les llaurades, de tant en tant s'observa algun conill, altres petits invertebrats com el lepidòpter *Charaxes jasio* allà on rebrota l'arboç, en les dues èpoques de reproducció –juny-juliol i setembre–. Els abellots –*Bombus* sp.– en ple gener sobre les flors de romaní. El grill mediterrani –*Ephiphiger ephiphiger*–, les «txitxarres» en ple estiu.

En un bassiol enmig d'un pedregar, a l'hivern, hi ha larves de salamandra, a la primavera aparèixen els capgrossos negres de *Bufo* sp., i quan l'aigua s'enterboleix i verdeja per la calor, les granotes comunes. Ocasionalment la colobra escurçonera –*Natrix maura*–.

Conclusions

Segons el que ja hem anat assenyalant, el desenvolupament i la recuperació de la fauna, sobretot l'ornitològica, és bona, ja que s'hi constata l'aparició temporal d'algunes espècies oportunistes pròpies de llocs oberts. A la regeneració de la vegetació, que d'una manera natural cal donar, també, com a bona, hi està lligada la recuperació de la fauna ornitològica. Seria bo recuperar el pi roig, que mantingués la continuïtat d'aquest bosc que ara ha quedat trunca-da, atès que es tracta d'un hàbitat interessant per a molts ocells arborícoles.

